

είχεν οργανικά ὄντα ὅμοια πρὸς τὰ γήινα. Ἄλλ' ἡ σελήνη κατηνάλωσεν ἅπαν τὸ ὕλικόν, ὅπερ ἦτον ἀναγκαῖον πρὸς διατήρησιν τοῦ πυρὸς τῆς ζωῆς, ὅπως δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς γῆς βλέπομεν τοὺς μικροτέρους οργανισμοὺς ἐν γένει ταχύτερον ἀποθνήσκοντας παρὰ τοὺς μεγαλειτέρους, οὕτω καὶ ἡ μικροτέρα καὶ τρυφερωτέρα σελήνη ἀπέθανε πρὸ τῆς ἰσχυρότερα νεῦρα ἐχούσης μητρὸς τῆς Γῆς.

Ο ΑΡΗΣ.

Ἐν ᾧ ὅμως εἰς τὴν σελήνην ἐξηντλήθη πλέον καὶ ἡ τελευταία ἰκμὰς τῆς ζωῆς, ἐν ᾧ ἐπ' αὐτῆς τὰ πάντα εἶνε νεκρὰ καὶ ἀκίνητα, εἰς ἄλλον ἀστέρα, πολὺ μακρότερον ἀφ' ἡμῶν ἀπέχοντα, τὸν Ἄρην, εὐρίσκομεν τὴν ἐπιφάνειαν ἔχουσαν τὰ αὐτὰ συστατικά μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Αἱ ἐξῆς δὲ ὀλίγαι γραμμαὶ θὰ ἐξηγήσωσιν εἰς τὸν φίλον ἀναγνώστην, πῶς κατωρθώσαμεν νὰ μάθωμεν, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς καὶ τοῦ Ἄρεως ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα κατὰ τὴν σύστασιν.

Μετὰ τὸν γήινον πλανήτην ὁ Ἄρης εἶνε ὁ ἐκ τῶν ἄλλων πλησιέστερον περὶ τὸν ἥλιον κινούμενος, διότι ἐν ᾧ ἡ γῆ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ἡλίου περὶ τὰ 20 ἑκατομμύρια μιλίων, ὁ Ἄρης κινεῖται εἰς ἀπόστασιν 30 περίπου ἑκατομμ. μιλίων ἀπ' αὐτοῦ. Ὅταν ἀμφοτεροὶ οἱ πλανῆται εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν πλευρὰν τοῦ ἡλίου, ἢ μετὰξὺ των ἀπόστασις εἶνε 10,500,000 μιλίων, ἥτις δύναται νὰ μειωθῇ μέχρις 7,400,000 μιλίων, καθότι αἱ τροχιαὶ αὐτῶν δὲν εἶνε κυκλικαί, ἀλλὰ ἐλλειψοειδεῖς.

Διὰ τὴν ἀποφέρη λοιπὸν ἡ ἀστρονομικὴ τοῦ Ἄρεως παρατήρησις καλὰ ἀποτελέσματα, πρέπει πρῶτον δύο ὅροι νὰ ἐκπληρωθῶσιν. Ἐν πρώτοις εἶνε ἀνάγκη κατὰ τὴν πρόσγειον αὐτοῦ θέσιν νὰ ᾖ καθαρά καὶ διαυγῆς οὐ μόνον ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ Ἄρεως, πρέπει δηλαδὴ οἱ κάτοικοι ἀμφοτέρων τῶν πλανητῶν νὰ ἔχωσιν αἶθριον καὶ ἀνεφελον οὐρανόν. Ὅπως ἡ ἡμετέρα γῆ αὐτῶ καὶ ὁ Ἄρης περιβάλλεται ὑπο ἀτμοσφαίρας, ἥτις συχνὰ εἶνε λίαν νεφελώδης. Δεύτερος ὅρος πρὸς ἀποτελεσματικὴν παρατήρησιν ἐκάστου πλανήτου εἶνε νὰ μὴ κινῆται παντελῶς ὁ ἀήρ, διότι τὰ διάφορα τοῦ ἀέρος ρεύματα ἐμποδίζουσι πάρα πολὺ τὴν διάβασιν τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων.

Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα τὰ κωλύματα ἡ παρατήρησις τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἄρεως σχετικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους πλανήτας εἶνε πολὺ εὐκόλος καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὴν σελήνην αὐτὸς εἶνε τὸ μᾶλλον εἰς ἡμᾶς γνωστὸν παρ' ὅλα τὰλλα οὐράνια σώματα. Ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Κρόνος εἶνε μὲν μεγαλειτέροι αὐτοῦ καὶ δύνανται νὰ παρατηρηθῶσιν ἐν συνόλῳ, ἀλλ' ἡ ἀτμοσφαῖρά των κατακαλύπτεται ἀδιαλείπτως ὑπὸ νεφῶν καὶ ὀμίχλης εἰς τόσον βαθμόν, ὥστε ἀπολύτως οὐδὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας των. Ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐνεκα τῆς μεγάλης των ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως μόλις φαίνονται ὡς τινα μικρὰ καὶ φωτεινὰ σημεῖα, πολλάκις δὲ ὁ Ἑρμῆς καὶ ἐπισκιάζεται καθ' ὅλοκληρίαν ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἀτμοσφαίρας. Μόνη ἡ Ἀφροδίτη παρατηρήθη σχεδὸν

ὅσον καὶ ὁ Ἄρης. Ἡ διάμετρος τῆς εἶνε ἴση πρὸς τὴν τῆς γῆς καὶ ἐπομένως διπλῆ τῆς τοῦ Ἄρεως, συγχρόνως δὲ πλησιάζει ἡμᾶς περισσότερον τοῦ Ἄρεως, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως, ὅτι ἔχει τὸ ἐλάττωμα κατὰ τὴν πρόσγειον αὐτῆς θέσιν νὰ ἴσταται μετὰξὺ ἡλίου καὶ γῆς καὶ νὰ ἔχη πρὸς ἡμᾶς ἐστραμμένην τὴν σκοτεινὴν αὐτῆς πλευρὰν.

Ἐκ τούτων εὐκόλως ἐννοεῖται, διὰ τί ἀκριβῶς τοῦ Ἄρεως προσεπάθησαν νὰ μελετήσωσι τὴν γεωγραφίαν. Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι φαίνεται ὁ εἰς πόλος τοῦ Ἄρεως κατάλευκος, παρετηρήθησαν δὲ καὶ οἱ δύο πόλοι τοῦ πλανήτου τούτου ὡς δύο λευκαὶ χῶραι, ὅθεν ὑποδεικνύεται ἢ ἐπ' αὐτῶν ὑπαρξίς πάγου καὶ χιόνος. Πολλάκις τὰ σημεῖα ταῦτα τόσον λάμπουσιν, ὥστε νομίζει τις, ὅτι προεκβάλλουσι τοῦ πλανήτου, τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τῆς θλάσεως τῶν ἀκτίνων, ἥτις παρουσιάζει εἰς ἡμᾶς λευκὸν τινα κύκλον μεγαλειτέρον παρὰ ἰσομεγέθη μέλανα. Αἱ πολικαὶ ζῶναι τοῦ Ἄρεως, ὅπως καὶ αἱ τῆς γῆς, αὐξάνονται καὶ σμικρύνονται κατὰ τὰς διαφορὰς τοῦ ἔτους ὥρας. Ἐν γένει ὅμως ἔχουσι μεγαλειτέραν τῶν τῆς γῆς ἔκτασιν, ὡς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ εἰκόνι φαίνεται, ληφθεῖση ὑπὸ τοῦ Καμίλλου Φλαμμαριῶν τῇ 29. Ἰουνίου τοῦ 1873. Ἐν τούτοις ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Ἄρεως διαφέρει κατὰ τι ἀπο τῆς γῆνης, διότι ἐκεῖ μὲν ἡ ξηρὰ ἔχει μεγαλειτέραν ἔκτασιν, ἐπὶ δὲ τῆς γῆς αἱ θάλασσαι καλύπτουσι τὰ δύο τρίτα σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς.

Τὸ χρῶμα τῶν θαλασσῶν τοῦ Ἄρεως εἶνε πρασινοφαῖον, τὸ δὲ τῶν ἠπείρων του φαίνεται μᾶλλον ἐρυθροπὸν, ἐξ αὐτοῦ δὲ προέρχεται καὶ τὸ ἐρυθρὸν φῶς τοῦ Ἄρεως, ὅπερ παρεκίνησε τοὺς ἀρχαίους νὰ δώσωσιν εἰς τὸν ἀστέρα τοῦτον τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τῶν μαχῶν.

Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα τὸ ὕδωρ τοῦ Ἄρεως δὲν διαφέρει ἀπὸ τοῦ γήινου, παράδοξον ὅμως εἶνε τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῆς ξηρᾶς. Τοῦτο βεβαίως δὲν προέρχεται ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας, διότι τότε ἔπρεπε τὴν ἐπίδρασιν τῆς ταύτης νὰ ἐξασκήσῃ καὶ ἐπὶ τοῦ χρώματος τῶν ὑδάτων καὶ τῶν πέλων, ὅπερ δὲν συμβαίνει. Ἡδυνάμεθα λοιπὸν μᾶλλον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐκεῖ τὸ ἔδαφος συνίσταται ἐξ ἐρυθρᾶς ἄμμου ὡς τὸ τῆς Σαχάρας, δὲν ἔχομεν ὅμως ἀφ' ἐτέρου καὶ διδόμενα τὴν ἀπορρίψωμεν τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ἡ φυτεία εἶνε ἴσως αἰτία τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος, διότι οὐδεὶς μᾶς ἀναγκάζει νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὰ φυτὰ πρέπει νὰ ᾖ πάντοτε πράσινα.

Διὰ τοῦ φασηματοσκοπίου ἀπεδείχθη ὅτι τὰ νέφη τοῦ Ἄρεως πράγματι συνίστανται ἐξ ὑδρατμῶν, ἐπομένως πιθανώτατον εἶνε αἱ ἐπ' αὐτοῦ φαινόμενα ὑπόφαια κηλίδες νὰ ᾖνε ὕδωρ. Ὅπωςδὴποτε κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τόσον ἠρεύνθησαν τὸν Ἄρην, ὥστε καὶ χάρτας τῶν ἡμισφαιρίων του ἐχάραξαν, ἐξ ὧν καταφαίνεται ἡ μεγίστη αὐτοῦ πρὸς τὴν γῆν ὁμοιότης καὶ συγγένεια, μετὰ μεγάλης δὲ πιθανότητος ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐκεῖ ζῶσι καὶ ἐμφυχα πλάσματα, μετὰξὺ δὲ αὐτῶν καὶ λογικὰ ὄντα, ἅτινα ἔχουσι ὅπωςδὴποτε ἰδέαν τινα περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς δημιουργίας καὶ τοῦ Σύμπαντος.

